

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/4/2023
Identifikačné číslo spisu: 2107221794
Dátum vydania rozhodnutia: 14.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:2107221794.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti: 4 ESTATES s.r.o., Banská Bystrica, Kremnička 53, IČO: 36 720 844, zastúpenej advokátskou kanceláriou URBÁNI & Partners s.r.o., Banská Bystrica, Skuteckého 17, IČO: 36 646 181, proti žalovanému: PENZIÓN stavebné družstvo, Piešťany, E. Belluša 6752/4, IČO: 36 224 057, zastúpenému advokátskou kanceláriou Pacalaj, Palla a partneri, s.r.o., Trnava, Nám. SNP 3, IČO: 36 857 548, o zaplatenie 39 500,76 eura s príslušenstvom, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 31Cob/72/2020-743 z 9. septembra 2022, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie o d m i e t a .
- II. Žalovaný m á proti žalobkyni n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej aj „súd prvej inštancie“) výrokom I. rozsudku č. k. 4Cb/77/2008-556 z 29. apríla 2019 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 39 500,76 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 14,75 % ročne od 24. mája 2007 do zaplatenia, výrokom II. zamietol vzájomný návrh žalovaného proti žalobkyni na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 0,1 % denne zo sumy 103 009,66 eura od 1. júna 2007 do zaplatenia a zmluvnej pokuty vo výške 3 319,39 eura, výrokom III. žalobkyni priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, výrokom IV. priznal Technickému a skúšobnému ústavu stavebnému, n.o., so sídlom Studená 3, Bratislava, IČO: 31 821 987 nárok na znalečné v rozsahu 100 % a výrokom V. priznal svedkovi Ing. Z.I., bytom Z. nárok na svedočné v rozsahu 100 %.

2. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že z vykonaného dokazovania bolo nepochybné, že sporové strany uzavreli Zmluvu o dielo č. 1071120001 MD2 z 3. apríla 2007 (ďalej aj „ZoD“ alebo „zmluva“). Žalobkyňa dodala žalovanému predmet diela na stavbu, pričom 3i-isolet panely boli zabudované na stavbe žalovaného v zmysle ZoD. Žalovaný (objednávateľ) odstúpil od ZoD pre správanie právnej predchodkyne žalobkyne, čím ZoD zanikla. Právna predchodkyňa žalobkyne vyúčtovala právnomu predchodcovi žalovaného za dodávku časti predmetu diela (3i-isolet panely) cenu faktúrou č. 23042007

z 23. apríla 2007, splatnou dňa 23. mája 2007 v sume 1 190 000 Sk (39 500,76 eura), ktorú žalovaný odmietol zaplatiť.

3. Závazkový vzťah zo ZoD medzi stranami sporu zanikol odstúpením od tohto kontraktu, pričom žalovaný ako objednávateľ sa stal vlastníkom predmetu časti ZoD (3i-isolet panely) ich pevným zabudovaním na stavbe bytového domu, v dôsledku čoho panely nie je možné žalobkyni vrátiť, čo v spore nebolo ani spochybnené. V dôsledku odstúpenia od ZoD žalovanému ako objednávateľovi podľa ustanovenia § 544 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Obch. zák.“) vznikla povinnosť zaplatiť žalobkyni za panely dohodnutú cenu diela, teda žalovanú sumu 39 500,76 eura.

4. Namietané vady dodaného materiálu, ktoré žalovaný preukazoval znaleckým posudkom nijako nezbavujú žalovaného povinnosti zaplatiť cenu za dodané panely. Otázka kvality dodaných panelov bola znalcom ustálená ako nevhodný typ panelov, avšak konkrétny typ panelov bol predmetom záväzkového vzťahu medzi právnymi predchodcami sporových strán, čo vyplýva priamo zo ZoD. Právny predchodca žalovaného mal pri zachovaní odbornej starostlivosti cestou stavebného dozoru dohliadať na kvalitu dodaného materiálu zo strany právnej predchodkyne žalobkyne. Následné vady už zabudovaného materiálu v predmetnej stavbe neboli predmetom tohto sporu, preto sa súd nimi ani nezaoberal. Žalovaný sa nezaplatením za dodaný materiál dostal do omeškania s plnením svojho peňažného záväzku proti žalobkyni, keď nezaplatil faktúrou č. 23042007 vyúčtovanú cenu, teda sumu 39 500,76 eura. Keďže žaloba bola podaná dôvodne nielen čo do žalovanej sumy, ale aj čo do úroku z omeškania, súd prvej inštancie jej vyhovel a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyni sumu 39 500,76 eura spolu s úrokom z omeškania.

5. K protinávru žalovaného (ktorým žiadal, aby súd uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 0,1 % denne zo sumy 103 009,66 eura od 1. júna 2007 do zaplataenia a zmluvnú pokutu vo výške 3 319,39 eura) súd prvej inštancie uviedol, že právnym dôvodom žalobou uplatneného peňažného nároku za dodávku panelov bola zmluvná povinnosť medzi právnou predchodkyňou žalobkyne a právnym predchodcom žalovaného, ktorá pohľadávka má vecný základ v postúpenej pohľadávke od právnej predchodkyne žalobkyne. Zmluvou o odplatnom postúpení pohľadávky z 9. októbra 2008 (ďalej aj „zmluva o postúpení pohľadávky“) došlo k postúpeniu pohľadávky titulom zaplataenia faktúry č. 23042007 z 23. apríla 2007, splatnej dňa 23. mája 2007 a vystavenej na sumu 1 190 000 Sk s príslušenstvom, z čoho je zrejmé, že protinávvr žalovaného smeruje proti žalobkyni, ktorá nie je pasívne vecne legitimovaná, pretože žalobkyňa je iba nositeľkou práv z postúpenej pohľadávky, pričom iné práva a povinnosti, ktoré odstúpením od ZoD nezanikli (žalovaným uplatnené nároky na zmluvné pokuty) právnou nástupkyňou žalobkyne nezaväzujú. Súd prvej inštancie preto žalovaným uplatnený protinávvr zamietol. O trovách konania medzi sporovými stranami rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1 zákona č. 160/015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) a zásady úspechu v konaní. O nároku znalca na znalečné a nároku svedka na svedočné rozhodol podľa § 258 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že na zaplataenie znalečného a svedočného zaviazal žalovaného ako procesne neúspešnú stranu v spore.

6. O odvolaní žalovaného a advokáta JUDr. Jozefa Pojdáka, podaných proti rozsudku súdu prvej inštancie, rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 31Cob/72/2020-743 z 9. septembra 2022 tak, že výrokom I. rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. potvrdil a vo výroku I. zmenil tak, že žalobu zamietol. Výrokom II. žalovanému priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Výrokom III. žalobkyni priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania o vzájomnej žalobe v rozsahu 100 %. Výrokom IV. priznal Technickému a skúšobnému ústavu stavebnému, n.o., so sídlom v Bratislave, Studená 3, IČO: 31 821 987 nárok na znalečné v rozsahu 100 %. Výrokom V. priznal svedkovi Ing. Z.I., bytom I. nárok na svedočné v rozsahu 100 %. Výrokom VI. zastavil odvolacie konanie o odvolaní JUDr. Jozefa Pojdáka, podanom v mene žalovaného. Výrokom VII. priznal žalobkyni proti JUDr. Jozefovi Pojdákovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania, súvisiaceho s odvolaním podaným v mene žalovaného v rozsahu 100 %. Výrokom VIII. opravil rozsudok Okresného súdu

Piešťany č. k. 4Cb/77/2008-556 z 29. apríla 2019 v záhlaví, a to v časti označenia žalobkyne tak, že obchodné meno žalobkyne znie: 4 ESTATES, s.r.o.

7. Odvolací súd po zopakovaní dokazovania a preskúmaní veci na pojednávaní dňa 9. septembra 2022, s prihliadnutím na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré (okrem nedostatku plnej moci JUDr. Jozefa Pojdáka na podanie odvolania v mene žalovaného) nezistil (§ 388 ods. 2 CSP), dospel k záveru, že nedostatok procesnej podmienky odvolacieho konania, a to plnomocenstva zástupcu žalovaného sa nepodarilo odstrániť, ani na základe opakovanej výzvy zo strany odvolacieho súdu, v dôsledku čoho odvolací súd postupom podľa § 161 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP rozhodol tak, že odvolacie konanie o odvolaní advokáta JUDr. Jozefa Pojdáka, podaného v mene žalovaného, zastavil. K námietkam žalovaného proti vyhovujúcej časti rozsudku súdu prvej inštancie a výrokom o trovách konania uviedol, že tieto sú dôvodné, v dôsledku čoho je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti podľa § 388 CSP zmeniť, keďže nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie a ani na zrušenie. Neplatí to však o námietkach žalovaného proti zamietajúcej časti rozsudku o vzájomnej žalobe, pretože námietky žalovaného sú v tejto časti nedôvodné, v dôsledku čoho je v tejto časti potrebné rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

8. K odvolaniu žalovaného odvolací súd uviedol, že predmetom konania je žaloba o zaplatenie sumy 39 500,76 eura na tom skutkovom základe, že právny predchodca žalobkyne po tom, čo splnil podmienky uložené mu ZoD v článku 6. odseku 6.3. vyfakturoval právnenému predchodcovi žalovaného zálohovou faktúrou č. 230040 207 z 23. apríla 2007, splatnou dňa 23. mája 2007, zálohu/preddavok na cenu diela vo výške 1 190 000 Sk (39 500,76 eura), ktorú žalovaný, resp. jeho právny predchodca odmietol žalobkyni zaplatiť.

9. Predmetom odvolacieho konania bolo posúdiť, či súd prvej inštancie nároky žalobkyne uplatnené v tomto konaní nesprávne právne posúdil (že predmetom konania je nárok právneho nástupcu zhotoviteľa diela na zaplatenie dodaného stavebného materiálu fakturovaného zálohovou faktúrou č. 230402007, prípadne nárok singulárneho nástupcu zhotoviteľa diela na náhradu toho, o čo sa univerzálny nástupca objednávateľa obohatil, ak záväzok zo zmluvy o dielo zanikol z dôvodu, za ktorý nezodpovedá objednávateľ), či z dokazovania dospel k nesprávnenému záveru, že v zmysle článku 6. odseku 6.3. ZoD vznikol právnenému predchodcovi žalobkyne nárok na zaplatenie zálohy na cenu diela a že tento nárok (pohľadávka právneho predchodcu žalobkyne) bol ďalej platne postúpený na aktuálnu žalobkyňu, že pohľadávka právneho predchodcu žalobkyne postúpená na žalobkyňu nezanikla započítaním tejto pohľadávky s pohľadávkami žalovaného proti právnenému predchodcovi žalobkyne na zaplatenie zmluvných pokút, že žalovanému nevznikol nárok proti žalobkyni na zaplatenie zmluvných pokút uplatnených v protinávruhu a napokon, či súd prvej inštancie, na základe vykonaného dokazovania dospel aj k nesprávnym skutkovým zisteniam o obsahu práv a povinností zmluvných strán, dohodnutých v ZoD, o obsahu zálohovej faktúry, ako aj o obsahu práv a povinností zmluvných strán dohodnutých v zmluve o postúpení pohľadávky.

10. K námietkam ohľadne právneho posúdenia veci odvolací súd uviedol, že právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval.

11. Odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie posúdil nárok žalobkyne uplatnený v konaní ako nárok zhotoviteľky veci na úhradu toho, o čo sa objednávateľ zhotovovaním veci obohatil, ak záväzok zanikol z dôvodu, za ktorý objednávateľ nezodpovedá, a to v prípade, ak má k zhotovovanej veci vlastnícke právo objednávateľ a vec nemožno vzhľadom na jej povahu vrátiť alebo odovzdať zhotoviteľke po zániku zmluvy o dielo odstúpením od tejto zmluvy zo strany objednávateľa v zmysle § 544 ods. 1 Obchodného zákonníka Na základe takéhoto právneho posúdenia priznal žalobkyni ako právnej nástupkyni pôvodnej zhotoviteľky právo na úhradu ceny vecí, ktoré táto účelne obstarala a ktoré sa spracovaním stali súčasťou zhotovovanej veci (žalobkyni priznal nároky nie podľa § 544 ods. 1 Obchodného zákonníka, ale podľa § 544 ods. 2 Obchodného zákonníka, ako keby záväzok zo zmluvy o

dielo zanikol z dôvodov, za ktoré zodpovedá objednávateľ, a nie zhotoviteľka). S takýmto právnym posúdením veci sa odvolací súd nestotožnil.

12. Po právnej stránke odvolací súd poukázal na čl. 6 ods. 6.2 a 6.3., čl. 18 ods. 18.1., 18.3. a 18.4. ZoD.

13. K postúpeniu pohľadávky podľa § 524 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“) odvolací súd uviedol, že postúpiť možno akúkoľvek pohľadávku, ktorá v deň postúpenia nezanikla a s ktorou je veriteľ oprávnený zmluvne disponovať (viď. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32Odo/469/2005). Zmluvou o postúpení pohľadávky vzniknutej z obchodnej zmluvy (v danom prípade zmluvy o dielo) medzi zmluvnými stranami nedochádza k prechodu všetkých práv a povinností zmluvnej strany vyplývajúcich jej zo zmluvy na postupcu, teda postupca sa nestáva nositeľom všetkých práv pôvodného zhotoviteľa diela alebo objednávateľa diela vyplývajúcich z uzavretej zmluvy o dielo, ale len práv spojených s postupovanou pohľadávkou, ktoré sú na tejto pohľadávke závislé. Za takéto práva sa považujú práva vymenované v § 528 OZ (sú to predovšetkým zabezpečovacie inštitúty, a to najmä záložné právo, ručenie, zabezpečovací prevod práva, nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty a podobne).

14. V predmetnej veci zo žaloby jednoznačne vyplynulo, že žalobkyňa sa domáhala zaplatenia zálohy/preddavku na cenu diela od objednávateľa diela na základe uzavretej ZoD. V konaní bolo nesporné, že právna predchodkyňa žalobkyne ako zhotoviteľky diela vystavila dňa 23. apríla 2007 v súlade s článkom 6. odsekom 6.3. ZoD faktúru č. 23042007, ktorou fakturovala právnomu predchodcovi žalovaného (ako objednávateľovi diela) v zmluve dohodnutú zálohu na zaplatenie ceny diela vo výške 1 190 000 Sk (39 500,76 eura), pričom faktúra bola splatná dňa 23. mája 2007. Predmetom konania tak bol nárok právnej nástupkyne zhotoviteľky diela na zaplatenie zálohy/preddavku na cenu diela, na základe článku 6. odseku 6.3. ZoD a nie nárok žalobkyne na zaplatenie ceny dodaného materiálu, ako to nesprávne uzavrel súd prvej inštancie. V konaní bolo ďalej nesporné, že zmluvou o postúpení pohľadávky z 9. októbra 2008 zhotoviteľka diela (spoločnosť 4 ESTATES Slovakia, s.r.o., IČO: 36 678 791) ako postupca postúpila pohľadávku, ktorá jej vznikla titulom nezaplatenej faktúry č. 23042007 z 23. apríla 2007, splatnej dňa 23. mája 2007 a vystavenej na sumu 1 190 000 Sk žalobkyni, a to aj s jej príslušenstvom a všetkými právami s ňou spojenými. V konaní bolo taktiež nesporné, že ZoD zanikla odstúpením od zmluvy ešte pred uzavretím vyššie citovanej zmluvy o postúpení pohľadávky, a to či už listom právneho predchodcu žalobkyne, adresovanom žalovanému z 5. júna 2007 (dňom 20. júna 2007) alebo listom právneho predchodcu žalovaného, adresovanom žalobkyni z 13. júna 2007 (dňom 21. júna 2007). K uvedenému odvolací súd dodal, že pre rozhodovanie v predmetnej veci nebolo podstatné, či k odstúpeniu od ZoD došlo dňom 20. júna 2007 alebo dňom 21. júna 2007, pretože podstatným bolo len to, že k tomu došlo pred dňom 9. októbra 2008, t. j. pred postúpením žalovanej pohľadávky.

15. Z dokazovania vykonaného odvolacím súdom na pojednávaní vyplynulo, že v zmysle § 351 ods. 1 Obchodného zákonníka, ako aj článku 18. bodu 18.3. ZoD v dôsledku odstúpenia od zmluvy zanikli všetky práva a povinnosti strán zo zmluvy (okrem nároku na náhradu škody, nárokov na zmluvné alebo zákonné sankcie a nárokov vyplývajúcich z ustanovení o poskytovaní záruky a zodpovednosti za vady v tej časti diela, ktorá bola do odstúpenia realizovaná a napokon s výnimkou práv a povinností upravených v článku 7 ZoD upravujúcich zádržné práva, vykonanie diela a povinnosti zhotoviteľa). V tejto súvislosti odvolací súd zdôraznil, že odstúpením od zmluvy zaniklo aj právo právnej predchodkyne žalobkyne ako zhotoviteľky diela na zaplatenie zálohy na cenu diela vo výške 1 190 000 Sk, ktorú táto podľa ZoD fakturovala právnomu predchodcovi žalovaného ako objednávateľovi, a to faktúrou č. 23042007 z 23. apríla 2007 (pre poriadok odvolací súd dodal, že právnomu predchodcovi žalobkyne naproti tomu vznikli nové práva, a to práva na vysporiadanie zmluvných strán zo zrušenej zmluvy v zmysle článku 18. bodu 18.4. ZoD, ktoré však neboli predmetom tohto konania). Pokiaľ si teda žalobkyňa v tomto konaní uplatnila právo na zaplatenie zálohy/preddavku na cenu diela (faktúra č. 23042007) v sume 39 500,76 eura (1 190 000 Sk) s príslušenstvom, jej nárok nebolo možné považovať za dôvodný, a to z dôvodu, že žalobkyňou vymáhaná pohľadávka v čase rozhodovania súdu o žalobe už neexistovala. Ďalej odvolací

súd uviedol, že pre poriadok je potrebné uviesť, že sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, že z dokazovania vyplynulo, že zálohová faktúra bola právnou predchodkyňou žalobkyne vystavená dôvodne po tom, čo táto splnila odkladacie podmienky pre jej vystavenie a v tejto súvislosti odkázal na dostatočné odôvodnenie tohto záveru v rozsudku súdu prvej inštancie (body 16., 17. a 18. odôvodnenia rozsudku). Zároveň však dodal, že to nič nemení na závere odvolacieho súdu o zániku nároku zhotoviteľky diela na zaplatenie zálohy na cenu diela, a to zánikom zmluvy o dielo.

16. Pokiaľ súd prvej inštancie posúdil nároky žalobkyne (ako právnej nástupkyne zhotoviteľky diela len v rozsahu postupovanej pohľadávky a práv s ňou spojených), uplatnené v tomto konaní ako nároky zhotoviteľky zo zaniknutej zmluvy o dielo, tak za dôvodnú považoval námietku žalovaného o nesprávnom právnom posúdení veci, ktoré malo za následok nesprávnosť samotného rozhodnutia súdu o žalobe. Za nesprávny bolo potrebné považovať aj názor súdu prvej inštancie, že zhotoviteľka (právna predchodkyňa žalobkyne) Zmluvou o odplatnom postúpení pohľadávky z 9. októbra 2008 postúpila na žalobkyňu právo požadovať úhradu ceny vecí, ktoré účelne zhotoviteľka obstarala, a ktoré sa spracovaním stali súčasťou diela (§ 544 ods. 2 Obchodného zákonníka), prípadne právo zhotoviteľky požadovať od objednávateľa to, o čo sa objednávateľ zhotovovaním vecí obohatil (§ 544 ods. 1 Obchodného zákonníka), a to všetko z dôvodov zániku záväzku zhotoviteľky vykonať dielo ešte pred jeho riadnym splnením. Právo na zaplatenie zálohy/preddavku na cenu diela (ktoré bolo predmetom postúpenia) totiž jednoznačne nemožno stotožniť s právom zmluvnej strany na vysporiadanie plnení poskytnutých zmluvnou stranou v súlade so zmluvou o dielo pri predčasnom zániku zmluvy v dôsledku odstúpenia zmluvnej strany od zmluvy. Zároveň nároky zhotoviteľky diela vznikajúce jej v súvislosti so zánikom jej záväzku vykonať dielo v dôsledku odstúpenia od zmluvy o dielo nemožno jednoznačne považovať za nároky/práva spojené s postupovanou pohľadávkou zhotoviteľky diela na zaplatenie zálohy/preddavku na cenu diela. S poukazom na uvedené za bezpredmetné potom považoval námietky žalovaného o nesprávnosti záverov súdu prvej inštancie, že nároky žalobkyne uplatnené v tomto konaní nezaniikli ich započítaním s nárokmi žalovaného na zaplatenie zmluvných pokút. Odvolací súd sa preto týmito námietkami žalovaného ani nezaoberal a rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. zmenil tak, že žalobu zamietol.

17. Vo vzťahu k odvolaniu žalovaného proti výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd poukázal na to, že žalovaný v odvolaní namietal len to, že súd prvej inštancie dospel, na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam, pričom tieto námietky odvolací súd považoval za bezpredmetné pre rozhodnutie o protinávruhu žalovaného, keďže súd prvej inštancie nárok žalovaného na zaplatenie zmluvných pokút voči žalobkyňi (ako singulárnej nástupkyne zhotoviteľky diela len v rozsahu práva na zaplatenie postupovanej pohľadávky) zamietol pre nedostatok pasívnej vecnej legitimácie na takéto plnenie práve z dôvodu, že povinnosť zhotoviteľky diela zaplatiť zmluvné pokuty objednávateľovi diela, na základe zmluvy o postúpení pohľadávky neprešla na žalobkyňu, pričom tento záver žalovaný v odvolaní nespochybnil, teda neuviedol žiadne dôvody, pre ktoré by ho bolo potrebné považovať za nesprávny. S poukazom na uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

18. Keďže odvolací súd zastavil odvolacie konanie o odvolaní advokáta JUDr. Jozefa Pojdáka, podané v mene žalovaného pre nedostatok procesnej podmienky, a to riadnej plnej moci advokáta na zastupovanie žalovaného v odvolacom konaní, odvolací súd priznal žalobkyňi proti JUDr. Jozefovi Pojdákovi nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 1, § 256 ods. 2 a § 262 ods. 1 CSP).

19. Žalovanému priznal proti žalobkyňi nárok na náhradu trov konania, keďže žalovaný bol v plnom rozsahu úspešný v konaní o žalobe. Naopak, žalobkyňi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania o vzájomnej žalobe, keďže žalobkyňa bola v plnom rozsahu úspešná v konaní o vzájomnej žalobe (§ 255, § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP).

20. Znalcovi priznal proti žalobkyňi nárok na znalečné, keďže žalobkyňa bola v konaní o žalobe procesne neúspešná a obdobne podľa výsledku sporu priznal svedkovi svedočné proti žalobkyňi, ktorá v konaní o žalobe bola procesne neúspešná (§ 255 ods. 2, § 258 CSP).

21. O oprave záhlavia rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd rozhodol podľa § 224 CSP.

22. Proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zmenil výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol (jedná sa o časť výroku I. odvolacieho rozsudku), ako aj proti závislým výrokom, a to výroku II. (o nároku na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania), výroku IV. (o nároku na znalečné) a výroku V. (o nároku na svedočné) podala žalobkyňa dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP s poukazom na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

23. Žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) uviedla, že za nesprávne považuje odlišné právne posúdenie veci odvolacím súdom vo vzťahu k nárokom sporových strán, majúcich za následok zamietnutie žaloby žalobkyne proti žalovanému o zaplatenie sumy 39 500,76 eura s príslušenstvom. Jedná sa najmä o bod 9.15 rozsudku a jeho dôsledky vo vzťahu k nárokom a ich kvalifikácii a k postúpeniu pohľadávky a jej kvalifikácii. Právne závery, ktoré odvolací súd uviedol, sú v rozpore s právnymi závermi uvedenými dovolacím súdom napr. v rozsudku sp. zn. 1MObdov/2/2007 z 30. septembra 2009 [z ktorého vyplýva, že na rozdiel od právnej úpravy dôsledkov odstúpenia od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka, kde účinným odstúpením sa zrušuje zmluva od začiatku (§ 48 ods. 2), sa odstúpením od zmluvy v obchodných vzťahoch zmluva podľa § 351 ods. 1 Obch. zák. zrušuje a účinky odstúpenia nastávajú až momentom odstúpenia (ex nunc). Plnenie poskytnuté pred zrušením zmluvy nie je plnením z neplatnej zmluvy, preto na usporiadanie vzájomných nárokov nemožno použiť právnu úpravu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Obč. zák.]. Dovolateľka ďalej uviedla, že ak sú splnené podmienky pre vrátenie plnenia poskytnutého na základe zrušenej zmluvy podľa § 351 ods. 2 Obch. zák., je možné dosiahnuť plnenie na rovnakom skutkovom základe z titulu bezdôvodného obohatenia (pozri stanovisko v zbierke Súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 26/1975, str. 162). V súlade s tým preto na odvolacom pojednávaní dňa 9. septembra 2022 v reakcii na právne posúdenie veci odvolacím súdom navrhla, aby bola použitá táto právna kvalifikácia. Pozornosť upriamila na to, že základný rozdiel v prípade odstúpenia od zmluvy podľa Obchodného zákonníka a podľa Občianskeho zákonníka je v účinkoch odstúpenia. Podľa Obchodného zákonníka tieto účinky nastávajú až momentom odstúpenia (zmluva sa neruší od začiatku), kým podľa Občianskeho zákonníka sa zmluva odstúpením od začiatku zrušuje. V oboch prípadoch je povinnosť zmluvných strán vydať si všetko, čo navzájom, na základe týchto zmlúv prijali. Rozdiel je však v tom, že v prípade odstúpenia podľa Občianskeho zákonníka je plnenie prijaté pred momentom odstúpenia plnením, na základe právneho dôvodu, ktorý odpadol a plnenie poskytnuté pred odstúpením je kvalifikované ako bezdôvodné obohatenie.

24. Dovolateľka dala do pozornosti aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/196/2009, z ktorého vyplýva, že nie je povinnosťou strán v žalobe uvádzať právnu kvalifikáciu, pretože právna kvalifikácia je vecou súdu. Z uvedeného podľa názoru dovolateľky vyplýva, že či je nárok žalobcu v žalobe kvalifikovaný ako bezdôvodné obohatenie alebo inak, nemal by to byť dôvod na zamietnutie žaloby.

25. Ďalej dovolateľka zdôraznila, že na rozdiel od úpravy odstúpenia od zmluvy ako občiansko-právneho inštitútu pri odstúpení od zmluvy v rámci obchodnoprávných vzťahov doručením odstúpenia od zmluvy druhej strane zmluva zaniká ex nunc, teda platným odstúpením od zmluvy nedochádza k zrušeniu zmluvy ako takej. Vzhľadom na existenciu vlastníckeho práva objednávateľa k zhotovovanej veci po zániku nesplneného záväzku vzniká: 1. objednávateľovi povinnosť uhradiť zhotoviteľovi to, o čo sa objednávateľ obohatil zhotovovaním veci (predpokladom vzniku tejto povinnosti objednávateľa je, že za dôvod zániku záväzku objednávateľ nezodpovedá); alebo 2. právo zhotoviteľa požadovať voči objednávateľovi úhradu ceny vecí, ktoré zhotoviteľ účelne obstaral, a ktoré sa spracovaním stali súčasťou zhotovovanej veci. Právo zhotoviteľa vznikne za predpokladu, ak za dôvod zániku záväzku zodpovedá objednávateľ. Ak by však v nároku zhotoviteľa podľa § 548 ods. 2 Obch. zák. už bola zahrnutá cena týchto vecí, zhotoviteľovi toto právo nevznikne.

26. Dovolateľka tiež uviedla, že sa celý čas domáhala splnenia povinnosti od žalovaného zaplatiť

žalovanú sumu, pretože žalobkyňa svoju povinnosť splnila a materiál v požadovanom množstve dodala. Potom je zrejme, že obrana žalovaného je po celý čas zameraná na vady diela (výsledok montáže), pričom objednávateľ nemôže vydať zhotovované dielo zhotoviteľke, resp. vrátiť jej použitý materiál, nakoľko panely sú zabudované, v bytoch sa býva a vlastníkom vecí sa stal žalovaný (jeho právny predchodca).

27. V súvislosti s postúpením pohľadávok poukázala na to, že postúpenie sa udialo právne relevantnou formou v zmysle ustanovení o postúpení pohľadávok podľa § 524 OZ. Právna predchodkyňa žalobkyne ako zhotoviteľka oznámila žalovanému postúpenie svojej pohľadávky voči objednávateľovi, ktorá zodpovedá žalovanej pohľadávke a túto pohľadávku aj riadne vyčísliła. Upriamila pozornosť na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ÚS SR“) sp. zn. I. ÚS 424/07 z 30. júla 2008, z ktorého vyplýva, že ďalším základným princípom výkladu zmluvy je prioritá takého výkladu, ktorý nezakladá neplatnosť zmluvy pred takým výkladom, ktorý neplatnosť zmluvy zakladá, ak sú možné obidva výklady. Neplatnosť zmluvy má byť teda výnimkou, a nie zásadou.

28. Podľa názoru doovlatelky súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a vec hodnotil s prihliadnutím na žalobný petit a na žalobou vymedzené rozhodujúce skutočnosti, z existencie ktorých žalobkyňa vyvodzovala opodstatnenosť svojej pohľadávky. Potom je nesprávny právny záver odvolacieho súdu, že na žalobkyňu neprešli pohľadávky v zmysle zmluvy o postúpení pohľadávok. Ani iný právny náhľad na jej charakter nič nemení na tom, že ide o pohľadávku podľa § 524 OZ postúpiteľnú a riadne vyčíslenú voči konkrétnemu dlžníkovi. Žalobkyňa v tomto konaní uplatňovala proti žalovanému nárok, ktorý jasne skutkovo definovala na zaplatenie dodaných „3i“ priečok. Podľa dojednania v čl. 6. odseku 6.3. ZoD žalobkyňa uplatňuje nárok, ktorý je odvodený od dodania, nie montáže. Keďže predmetné priečky boli všetky zabudované, dielo zhotovené, skolaudované a toho času je plne funkčné a užívané jednotlivými vlastníkami bytov, námietky žalovaného sú irelevantné. Predložená reklamácia (datovaná dňa 2. mája 2007) uvádza reklamáciu tvarovej stálosti a trhlín dodávaných priečok a žiadosť o sanáciu, a teda aj táto reklamácia potvrdzuje, že dodaný materiál sa použil na stavbu diela. Vady sa odstraňovali dopĺňovaním, pričom pri 7-8 poschodovej budove sa žiadne priečky nevymieňali.

29. S poukazom na vyššie uvedené doovlatelka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolačný súd“) rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti zmenil tak, že potvrdí rozsudok súdu prvej inštancie a žalobe žalobkyne vyhovie. Zároveň si uplatnila nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

30. K dovolaniu žalobkyne zaslal žalovaný písomné vyjadrenie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne zamietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania. Uviedol, že dovolanie nie je prípustné zo žiadneho dôvodu, pretože žalobkyňa mohla využiť všetky svoje procesné práva a odvolací súd sa v prejednávacom prípade neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v žiadnom ohľade. Dovolanie žalobkyne nie je ani dôvodné, pretože nie je daný žiadny dovolací dôvod. Rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny a nie je zaťažovaný žiadnou vadou konania, ktorá by spôsobila nesprávnosť rozhodnutia vo veci samej.

31. Rovnako napadnutý rozsudok odvolacieho súdu netrpí žiadnou vadou, ktorá by umožňovala prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP s poukazom na rozsudok dovolacieho súdu sp. zn. 1MOBdoV/2/2007 z 30. septembra 2009. Naopak, napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je plne v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Odvolací súd vychádzal zo skutkového základu prezentovaného v podanej žalobe žalobkyne, pričom dospel k záveru, že v predmetnej veci zo žaloby jednoznačne vyplynulo, že žalobkyňa sa domáha zaplatenia zálohy/preddavku na cenu diela titulom jej nároku požadovať takéto plnenie od objednávateľa diela, na základe uzavretej zmluvy o dielo. Z uvedeného je bez akýchkoľvek pochybností zrejme, že predmetom konania bol nárok právnej nástupkyne zhotoviteľky diela na zaplatenie zálohy/preddavku na cenu diela, a nie nárok žalobkyne na zaplatenie ceny dodaného materiálu tak, ako sa to žalobkyňa snaží prezentovať v podanom dovolaní. Odvolací súd správne dospel k záveru, že odstúpením od zmluvy zaniklo aj právo právnej predchodkyne žalobkyne ako zhotoviteľky diela na zaplatenie zálohy na cenu diela vo výške 1 190 000 Sk, ktorú táto

podľa ZoD fakturovala právnenému predchodcovi žalovaného ako objednávateľovi faktúrou č. 23042007 z 23. apríla 2007. Pokiaľ si žalobkyňa v konaní uplatnila právo na zaplatenie zálohy/preddavku na cenu diela (faktúra č. 23042007) v sume 39 500,76 eura (1 190 000 Sk) s príslušenstvom, jej nárok nie je možné považovať za dôvodný, pretože žalobkyňou vymáhaná pohľadávka v čase rozhodovania súdu o žalobe neexistovala. Zo zisteného skutkového stavu nemohol odvolací súd dospieť k inej právnej kvalifikácii ako tej, ktorú uviedol v rozsudku, nakoľko vychádzal zo skutkového stavu, ktorý si žalobkyňa uplatnila v podanej žalobe. Odvolací súd totiž nemohol inak kvalifikovať právnu vec, resp. odchýliť sa od skutkového stavu prezentovaného žalobkyňou, pretože samotná žalobkyňa ako účastník konania (s postavením tzv. dominus litis) uviedla rozhodné skutočnosti, ktoré tvorili ňou uplatnený nárok. Odvolací súd preto nemal dôvod skúmať opodstatnenosť pohľadávky z iného než uplatneného skutkového dôvodu.

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario), preskúmal vec v rozsahu a z dovolacieho dôvodu uplatneného dovolateľkou [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP] a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP.

33. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Podľa ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

34. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

35. Podľa § 432 ods. 1 a ods. 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

36. K vymedzeniu dovolacieho dôvodu pri namietanom odklone od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dovolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/42/2018 z 21. augusta 2018, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej aj „Zbierka NS SR“) ako R 83/2018, a ktorého právna veta znie: Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť. Pokiaľ dovolateľ, kvalifikovane zastúpený advokátom, pri vymedzení dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 432 CSP nesplní uvedené zákonné podmienky, nemôže dovolací súd pristúpiť ku skúmaniu dôvodnosti podaného dovolania, keďže absentuje podmienka jeho prípustnosti. V takom prípade dovolací súd podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP dovolanie odmietne.

37. Dovolanie žalobkyne - podľa názoru dovolacieho súdu - vyššie uvedené podmienky prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP nespĺňa z nasledovných dôvodov: Žalobkyňa v podanom dovolaní [ktorého prípustnosť vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP] neformuluje žiadnu konkrétnu právnu otázku, ktorá, by zodpovedala dikcii ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, t. j. bola by pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúca (kľúčová) a odvolací súd by sa pri jej riešení odklonil

od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách a rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke NS SR. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax, vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach dovolacieho súdu, alebo dokonca v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia NS SR názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 CSP treba napokon zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu ČSFR (R 71/2018). Dovolateľka v dovolaní uviedla, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú predstavuje rozsudok NS SR sp. zn. 1MOBdoV/2/2007 z 30. septembra 2009, z ktorého vyplýva, že odstúpením od zmluvy v obchodných vzťahoch sa zmluva podľa § 351 ods. 1 Obch. zák. zrušuje a účinky odstúpenia nastávajú až momentom odstúpenia (ex nunc). Plnenie poskytnuté pred zrušením zmluvy, nie je plnením z neplatnej zmluvy, preto na usporiadanie vzájomných nárokov nemožno použiť právnu úpravu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Obč. zák. Podľa názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd v predmetnej veci neodklonil od dovolateľom označenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (1MOBdoV/2/2007), keď v odôvodnení svojho rozsudku konštatoval, že v danom prípade zmluva o dielo zanikla odstúpením zmluvnej strany od tejto zmluvy, pričom pre rozhodnutie daného sporu nepovažoval za podstatné to, či sa tak stalo listom právneho predchodcu žalobkyne, adresovaným právnenému predchodcovi žalovaného (t. j. ku dňu 20. júna 2007) alebo listom právneho predchodcu žalovaného, adresovaným právnenému predchodcovi žalobkyne (t. j. ku dňu 21. júna 2007). Pre rozhodnutie v danej veci bol rozhodujúci (kľúčový) právny názor odvolacieho súdu, že v dôsledku odstúpenia od zmluvy o dielo zaniklo právo zhotoviteľky diela na zaplatenie zálohy na cenu diela podľa čl. 6 odseku 6.3 zmluvy o dielo. Keďže toto právo v dôsledku odstúpenia od zmluvy zaniklo, tak nemohlo byť dňa 9. októbra 2008 postúpené obchodnej spoločnosti 4 ESTATES s.r.o., IČO: 36 720 844 (žalobkyni). Pre úplnosť odvolací súd poukázal na to, že odstúpením od zmluvy o dielo vznikli právnenému predchodcovi žalobkyne nové práva, uvedené v článku 18. bode 18.4 ZoD (na vysporiadanie zo zrušenej zmluvy), avšak tieto neboli predmetom postúpenia podľa zmluvy o odplatnom postúpení pohľadávky zo dňa 9. októbra 2008. Poukázaním na rozdiely medzi právnu úpravou odstúpenia od zmluvy v Občianskom zákonníku (odstúpením sa zmluva zrušuje s účinkom ex tunc) a právnu úpravou odstúpenia od zmluvy v Obchodnom zákonníku (odstúpením od zmluvy sa zmluva zrušuje s právnym účinkom ex nunc), s odvolaním sa na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1MOBdoV/2/2007, dovolateľka tieto - pre rozhodnutie daného sporu rozhodujúce (kľúčové) - právne názory nijako nespochybnila.

38. Podľa názoru dovolateľky (strana 3, ods. 5 dovolania) platným odstúpením od zmluvy nedochádza k zrušeniu zmluvy ako takej. Z obsahu dovolania nie je zrejmé, čo tým presne dovolateľka myslela a aká je spojitosť s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že odstúpením od zmluvy v obchodnoprávnom vzťahu podľa Obchodného zákonníka zmluva zaniká s právnym účinkom ex nunc, čo znamená, že odstúpením od zmluvy podľa Obchodného zákonníka dochádza k zrušeniu zmluvy (jej zániku) k okamihu účinnosti odstúpenia od zmluvy (na rozdiel od odstúpenia od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka, kedy sa zmluva zrušuje s právnym účinkom ex tunc, t. j. spätne od počiatku). Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľka zrejme chcela upriamiť pozornosť na to, že v prípade odstúpenia od zmluvy uzavretej podľa Obchodného zákonníka práva a povinnosti zmluvných strán zo zmluvy zanikajú odo dňa účinnosti odstúpenia od zmluvy s určitými výnimkami, keďže niektoré zmluvné práva a povinnosti zostávajú zachované aj po odstúpení od zmluvy (čo pripustil v odôvodnení rozsudku aj odvolací súd), pričom takúto výnimku v danom prípade predstavujú nároky upravené v článku 18.3. zmluvy o dielo (nároky na náhrady škody, na zmluvné alebo zákonné sankcie, nároky vyplývajúce z ustanovení o poskytovaní záruky a zodpovednosti za vady v tej časti diela, ktorá bola do odstúpenia zrealizovaná a nároky vyplývajúce z článku 7 ZoD). Z dovolania žalobkyne však nevyplýva žiadna argumentácia, prečo by sa v posudzovanom prípade právne účinky odstúpenia od zmluvy o dielo nemali vzťahovať na zaplatenie zálohy na cenu diela podľa článku 6. odseku 6.3. zmluvy o dielo.

39. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, ktorým vo výroku I. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol (ktoré rozhodnutie je predmetom dovolacieho prieskumu) vyplýva, že žalobkyňa je singulárnou právnou nástupkyňou pôvodnej účastníčky hmotnoprávneho vzťahu - obchodnej spoločnosti 4 ESTATES Slovakia s.r.o., Banská Bystrica, IČO: 36 678 791 (zhotoviteľky diela), založeného zmluvou o dielo, uzavretou podľa § 536 a nasl. Obchodného zákonníka, pričom žalovaný je univerzálnym právnym nástupcom pôvodného objednávateľa diela - BKMD, stavebné družstvo, Piešťany, IČO: 36 615 803 (ktorý zanikol v dôsledku zlúčenia so súčasným žalovaným dňa 31. júla 2009) s tým, že zmluva o dielo bola uzavretá dňa 3. apríla 2007 medzi právnou predchodkyňou žalobkyne a právnym predchodcom žalovaného. Odvolací súd na prejednanie odvolania nariadil pojednávanie dňa 9. septembra 2022, na ktorom zopakoval dokazovanie o. i. Zmluvou o odplatnom postúpení pohľadávky z 9. októbra 2008 (založená je v spise na č. l. 125 a nasl.), ktorou spoločnosť 4 ESTATES Slovakia s.r.o., IČO: 36 678 791 ako postupca postúpila aktuálnej žalobkyňi ako postupníčke svoju pohľadávku, ktorá jej vznikla titulom nezaplatenej faktúry č. 23042007 z 23. apríla 2007, splatnej dňa 23. mája 2007 a vystavenej na sumu 1 190 000 Sk, a to s jej príslušenstvom a právami s ňou spojenými. Ohľadom tejto faktúry odvolací súd zistil, že ňou zhotoviteľka diela vyfakturovala objednávateľovi zálohu na cenu diela, dohodnutú v čl. 6. odseku 6.3. ZoD. Zaplatenie tejto faktúry bolo predmetom žaloby (návrhu na vydanie platobného rozkazu), ktorú podala právna predchodkyňa žalobkyne na Okresnom súde Trnava dňa 20. júla 2007. Odvolací súd poukázal na to, že zhotoviteľka a aj objednávateľ odstúpili od nimi uzavretej zmluvy o dielo, a to zhotoviteľka (právna predchodkyňa žalobkyne) s účinkami k dátumu 20. júna 2007 a objednávateľ (právny predchodca žalovaného) s účinkami k dátumu 21. júna 2007, pričom pre rozhodnutie daného sporu nebolo rozhodujúce, či právne účinky odstúpenia od zmluvy o dielo nastali dňa 20. júna 2007 alebo dňa 21. júna 2007, pretože podstatné a postačujúce pre rozhodnutie sporu bolo to, že tieto účinky nastali pred dátumom 9. októbra 2008, t. j. pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na článok 18. odsek 18.3. ZoD, podľa ktorého odstúpením od zmluvy zanikajú všetky práva a povinnosti zmluvných strán vyplývajúce z tejto zmluvy, prípadne tie práva a povinnosti, ktoré vznikajú aj v jej časti, okrem nárokov na náhradu škody, nárokov na zmluvné alebo zákonné sankcie a nárokov vyplývajúcich z ustanovení o poskytovaní záruky a zodpovednosti za vady tej časti diela, ktorá bola do odstúpenia zrealizovaná a v platnosti zostávajú aj ustanovenia článku 7. tejto zmluvy. Ďalej poukázal na ustanovenie § 351 ods. 1 Obch. zák., ktoré upravuje dôsledky odstúpenia od zmluvy (jedná sa o dispozitívne ustanovenie) a v tejto súvislosti zdôraznil, že odstúpením od zmluvy zaniklo aj právo právnej predchodkyne žalobkyne (zhotoviteľky diela) na zaplatenie zálohy na cenu diela vo výške 1 190 000 Sk (39 500,76 eura), ktorú vyfakturovala právnenému predchodcovi žalovaného faktúrou č. 23042007. Keďže toto právo v dôsledku odstúpenia od zmluvy zaniklo, nemohlo byť dňa 9. októbra 2008 postúpené (ako pohľadávka) spoločnosti 4 ESTATES s.r.o., IČO: 36 720 844 (aktuálnej žalobkyňi). Pre úplnosť odvolací súd poukázal na to, že odstúpením od zmluvy o dielo vznikli právnej predchodkyňi žalobkyne nové práva, uvedené v článku 18. odseku 18.4. ZoD (nárok na vysporiadanie zo zrušenej zmluvy), avšak tieto neboli predmetom postúpenia podľa zmluvy o odplatnom postúpení pohľadávky z 9. októbra 2008. Pre rozhodnutie v predmetnej veci bol rozhodujúci právny názor odvolacieho súdu, že v dôsledku odstúpenia od zmluvy o dielo zaniklo právo zhotoviteľky diela na zaplatenie zálohy na cenu diela podľa článku 6. odseku 6.3. ZoD. Odvolací súd zdôraznil, že žalobkyňa je len singulárnou právnou nástupkyňou zhotoviteľky, a preto nemôže uplatňovať práva zhotoviteľky zo zaniknutej/zrušenej zmluvy, ktoré na ňu neboli postúpené zmluvou o postúpení pohľadávky z 9. októbra 2008.

40. Vo vzťahu k predmetnej zmluve o postúpení pohľadávky žalobkyňa vytýkala odvolaciemu súdu nesprávny právny záver, že na žalobcu neprešli pohľadávky v zmysle zmluvy o postúpení pohľadávok, nakoľko pohľadávka je po skutkovej stránke a špecifikáciu totožná s predmetom sporu. Aní iný právny náhľad na jej charakter nič nemení na tom, že ide o pohľadávku podľa § 524 Občianskeho zákonníka postúpiteľnú a riadne vyčíslenú voči konkrétnemu dlžníkovi (§ 525 Občianskeho zákonníka). K uvedenej námietke dovolateľky dovolací súd uvádza, že odvolací súd zopakoval dokazovanie predtým vykonané súdom prvej inštancie na pojednávaní v prítomnosti žalobkyne a na základe takto vykonaného dokazovania zistil, že predmetom postúpenia na základe zmluvy o postúpení pohľadávky bola pohľadávka postúpyne 4 ESTATES Slovakia s.r.o., IČO: 36 678 791, ktorá jej vznikla titulom

nezaplatenej faktúry č. 23042007 z 23. apríla 2007, splatnej dňa 23. mája 2007. Odvolací súd ďalej zistil, že touto faktúrou spoločnosť 4 ESTATES Slovakia s.r.o., IČO: 36 678 791 vyfakturovala právnenému predchodcovi žalovaného zálohu na cenu diela, dohodnutú v článku 6. odseku 6.3. ZoD, teda právo (z pohľadu zhotoviteľky pohľadávku), ktoré odstúpením od zmluvy o dielo zaniklo, pričom k zániku tohto práva došlo v júni 2007, teda ešte pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky dňa 9. októbra 2008, z čoho je zrejmé, že postupovaná pohľadávka v čase jej postúpenia už neexistovala, a preto nemohla byť ani dňa 9. októbra 2008 postúpená na postupníčku 4 ESTATES s.r.o., IČO: 36 720 844 (dovolatelku). Nie je sporné, že v zmluve o postúpení pohľadávky je postúpená pohľadávka špecifikovaná a vyčíslená voči konkrétnemu dlžníkovi, avšak predmetom postúpenia môže byť iba existujúca pohľadávka, teda pohľadávka, ktorá v čase uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky existuje. V posudzovanom prípade pohľadávka na zaplatenie zálohy na cenu diela vyúčtovaná faktúrou č. 23042007 z 23. apríla 2007 v sume 1 190 000 Sk (v zmysle článku 6. odseku 6.3. ZoD) zanikla z dôvodu odstúpenia od zmluvy o dielo ešte v júni 2007, pričom okamihom účinnosti odstúpenia od zmluvy o dielo (objektívna skutočnosť) vznikol právnej predchodkyňi žalobkyne iný nárok, a to na vrátenie poskytnutého plnenia, pričom pre prípad odstúpenia od zmluvy o dielo mali zmluvné strany dohodnutý určitý postup aj v zmluve o dielo (článok 18.).

41. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľka v dovolaní nevymedzila ňou uplatnený dovolací dôvod zákonom predpokladaným spôsobom v zmysle ustanovenia § 432 ods. 2 v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolateľka v dovolaní uvádzala, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú predstavuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MOBdoV/2/2007 z 30. septembra 2009, ktorý rieši účinky odstúpenia od zmluvy, ktoré sú rozdielne podľa toho, či sa odstupuje od zmluvy uzavretej podľa Občianskeho zákonníka alebo sa odstupuje od zmluvy uzavretej podľa Obchodného zákonníka (právny účinok odstúpenia od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka nastáva spätne, od počiatku uzavretia zmluvy - právny účinok ex tunc a právny účinok odstúpenia od zmluvy podľa Obchodného zákonníka nastáva až momentom účinnosti tohto odstúpenia - právny účinok ex nunc), pričom plnenie poskytnuté pred zrušením zmluvy nie je plnením z neplatnej zmluvy a na usporiadanie právnych nárokov vyplývajúcich z obchodnej zmluvy nemožno použiť inštitút bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože pri odstúpení od zmluvy uzavretej podľa Obchodného zákonníka okamihom účinnosti odstúpenia od zmluvy zanikajú vzájomné práva a povinnosti strán zo zmluvy (s výnimkou tých práv a povinností, o ktorých to tak ustanovuje zákon alebo zmluva) a stranám vzniká (nový) nárok na vrátenie poskytnutého plnenia (v závislosti od toho, či plnenie poskytla len jedna zmluvná strana alebo obidve zmluvné strany). Podľa názoru dovolacieho súdu však dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na riešení inej právnej otázky, a to, že v dôsledku odstúpenia od zmluvy o dielo táto zmluva zanikla, vrátane práva zhotoviteľky diela na zaplatenie zálohy na cenu diela (v danom prípade vyúčtovanú faktúrou č. 230402007 z 23. apríla 2007 v sume 1 190 000 Sk, právo ktoré bolo uplatnené právnu predchodkyňou zhotoviteľky diela žalobou z 3. júla 2007).

42. Pokiaľ žalobkyňa poukázala na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 424/07 z 30. júla 2008, podľa ktorého mal súd uprednostniť výklad v prospech platnosti zmluvy, dovolací súd uvádza, že odkaz na tento nález neobstoí, pretože odvolací súd sa explicitne nezaoberal otázkou platnosti, resp. neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky z 9. októbra 2008. Navyiac, dovolací súd nie je oprávnený preskúmať a prehodnocovať zistenia odvolacieho súdu vo vzťahu k tomu, aká pohľadávka bola predmetom postúpenia a či v čase postúpenia takáto pohľadávka (ne)existovala, pretože ide o skutkové zistenia, ktorých správnosť dovolací súd nie je oprávnený preskúmať, nakoľko (na rozdiel od súdov nižšej inštancie) nie je oprávnený vykonávať dokazovanie.

43. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, t. j. preto, že dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

44. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3, druhá veta CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

45. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

